JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
CHRISTINE STIX-HACKL
13 päivänä syyskuuta 2005 [1]

I Johdanto

1. Tämä valitus koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käytännölle olennaista prosessuaalista kysymystä, nimittäin sitä, millä edellytyksillä tämä tuomioistuin voi jättää kanteen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. On kyse ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen (jäljempänä työjärjestys) 111 artiklan mukaisten menettelymääräysten tulkinnasta.

2. Esillä olevassa oikeudenkäynnissä on tutkittavana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräys, joka koskee kannetta, jolla vaaditaan kumoamaan komission päätös tehdä tutkimussopimus erään tutkimuslaitoksen kanssa.

1 — Alkuperäinen kieli: saksa.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

3. Työjärjestyksen, sellaisena kuin sitä on sovellettava esillä olevassa oikeudenkäynnissä, 111 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Jos yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei selvästi ole toimivaltainen ratkaisemaan kannetta tai jos kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai kanne on selvästi täysin perusteeton, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä."

4. Työjärjestyksen 64 artiklassa määrätään muun muassa seuraavaa:

"1. Prosessinjohtotoimilla pyritään varmistamaan, että asiat valmistellaan ja käsitellään ja riidat ratkaistaan parhaissa

mahdollisissa olosuhteissa. Prosessinjohtotoimista päättää yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin julkisasiamiestä kuultuaan.

2. Prosessinjohtotoimien tavoitteena on erityisesti:

a) varmistaa kirjallisen ja suullisen käsittelyn moitteeton kulku ja helpottaa asian selvittämistoimia;

b) määrittää ne seikat, joiden osalta asianosaisten on täydennettävä todisteluaan tai joiden osalta asian selvittämistoimet ovat tarpeen;

c) tarkentaa asianosaisten vaatimusten, perusteiden ja väitteiden sisältö ja selventää, mitkä seikat ovat riitaisia;

d) helpottaa riitojen sovinnollista ratkaisua.

3. Prosessinjohtotoimiin voi kuulua erityisesti:

a) kysymysten esittäminen asianosaisille;

b) asianosaisten kehottaminen lausumaan kirjallisesti tai suullisesti tietyistä riitaan liittyvistä kysymyksistä;

c) tietojen pyytäminen asianosaisilta tai kolmansilta;

d) asianosaisten pyytäminen esittämään asiaan liittyviä asiakirjoja ja asiakirjojen otteita;

e) asianosaisten edustajien tai asianosaisten itsensä kutsuminen neuvotteluihin.

4. Kukin asianosainen voi asian käsittelyn missä vaiheessa tahansa ehdottaa prosessinjohtotoimiin ryhtymistä tai niiden muuttamista. Tässä tapauksessa muita asianosaisia kuullaan ennen kuin näistä toimista määrätään.

Jos asian käsittelyyn liittyvät olosuhteet sitä edellyttävät, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ilmoittaa asianosaisille suunnitelluista toimista ja antaa niille mahdollisuuden esittää huomautuksensa suullisesti tai kirjallisesti.

— — "

III Tosiseikat

5. Asian Institute of Technology (AIT) on voittoa tavoittelematon teknologia-alan opetus- ja tutkimusjärjestö, jonka kotipaikka on Thaimaa. Center for Energy-Environment Research and Development (CEERD) oli vuoteen 2001 asti AIT:n osasto, jolla ei ole oikeushenkilön asemaa. Sen johtajana oli 31.12.2001 asti Thierry Lefèvre.

6. Komissio julkaisi 10.4.2001 ohjelman "Asia-Invest-yritystapaaminen" yhteydessä ehdotuspyynnön (EUROPEAID/11244/C/G).

7. CEERD jätti 19.11.2001 ehdotuksen, jonka Lefèvre oli allekirjoittanut johtajana.

8. Tutkittuaan ehdotusta komissio päätti tehdä sopimuksen CEERD:n kanssa. Lefèvre allekirjoitti 27.2.2002 tehdyn sopimuksen CEERD:n johtajana. Foundation for International Human Resource Developmentin (FIHRD) tilille Thai Farmers Bank -pankissa siirrettiin 27 481,88 euron ennakkomaksu.

9. AIT:n neuvonantaja kirjoitti 17.7.2002 komissiolle (Yhteistyötoimisto Europe Aidille) kirjeen, jossa hän pyysi tietoja "Facilitating the Dissemination of European Clean Technologies in Thailand" (eurooppalaisten puhtaiden teknologioiden levittämisen helpottaminen Thaimaassa) -nimisestä hankkeesta. Tässä kirjeessä AIT:n neuvonantaja huomautti, että CEERD on vain AIT:n osasto, joka ei ole oikeushenkilö. Lisäksi Lefèvre oli eronnut johtajan tehtävistä 31.12.2001.

10. Vastauksena tähän kirjeeseen E. W. Muller, joka on komission yhteistyötoimiston (EuropeAid) johtaja, osoitti 21.7.2002 AIT:n neuvonantajalle seuraavanlaisen kirjeen:

"Vastauksena pyyntöönne ilmoitan teille seuraavat tiedot:

— kyseessä olevan sopimuksen allekirjoittivat yhtäältä 22.2.2002 allekirjoittanut

ja Eich EuropeAidista ja toisaalta 27.2.2002 professori Thierry Lefèvre, Center for Energy-Environment Research and Developmentin johtaja

— hankkeen kokonaissumma on 68 704,70 [euroa], joista 34 352,35 [euroa] muodostaa Euroopan komission tälle hankkeelle maksaman avustuksen

— yhteisön avustuksesta 80 prosenttia, eli 27 481,88 [euroa], maksettiin ennakkoon. Loput, eli 6 870,47 [euroa], maksetaan, kun hanke on päättynyt

— hankkeen toteuttaminen kestää viisitoista kuukautta, ja se päättyy 28.5.2003

— tämän kirjeen liitteestä saatte tietoa summan sijoittautumisesta

— sopimus laadittiin sen jälkeen kun Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistiin 10.4.2001 Asia-Invest-ohjelmaa varten ehdotuspyyntö, jonka otsikkona on sama nimitys

— sopimukset on myönnetty arviointikomitean sellaisen harkinnan jälkeen, joka sopimuspuolena olevan viranomaisen eli Euroopan komission on seuraavaksi hyväksyttävä."

IV Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen määräys

11. AIT on nostanut 23.9.2002 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa vaaditaan kumoamaan komission 4.7.2000 tekemä päätös, joka koskee sopimuksen tekemistä CEERD/FIHRD:n johtajana toimineen Lefèvren kanssa (asia T-287/02). Samalla AIT on nostanut kanteen, jossa vaaditaan kumoamaan komission 22.2.2002 CEERD:n kanssa tekemää sopimusta koskeva päätös (asia T-288/02).

12. Komissio esitti 20.12.2002 vastineensa, jossa se esitti muun muassa näiden kahden menettelyn yhdistämistä. AIT vastusti esitystä.

13. Lisäksi komissio esitti vastineessaan oikeudenkäyntiväitteen asiassa T-288/02 nostetun kanteen osalta ja perusteli sitä sillä, että sopimus ei koske AIT:tä suoraan eikä

erikseen ja että komission päätös ei ole AIT:lle vastainen.

14. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kehottanut asian T-288/02 käsittelyn kuluessa komissiota toimittamaan sille tiettyjä asiakirjoja. Komissio on noudattanut pyyntöä 22.7.2003, minkä jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kehottanut AIT:tä esittämään huomautuksensa oikeudenkäyntiväitteestä. AIT on noudattanut kehotusta määräaikaan mennessä.

15. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti 25.6.2003 antamallaan määräyksellä asiassa T-287/02 nostetun kanteen tutkimatta työjärjestyksen 113 ja 114 artiklan nojalla, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat.

16. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti 15.10.2003 antamallaan määräyksellä asiassa T-288/02 nostetun kanteen tutkimatta työjärjestyksen 111 artiklan nojalla, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat.

17. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusteli ratkaisuaan sillä, että se on saanut tarpeeksi tietoja asianosaisten kirjallisista huomautuksista ja ettei se siksi ole aloittanut suullista menettelyä.

18. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nojautui tällöin vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen EY 230 artiklan neljännen kohdan nojalla vain sellaisista toimista, joilla on häneen sitovia oikeusvaikutuksia ja jotka vahingoittavat täten hänen etuaan muuttamalla hänen oikeusasemaansa merkittävästi.

19. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsityksen mukaan asiakirjoista käy ilmi, että komissio on tehnyt päätöksensä täysin tietoisena siitä, että sopijapuoli on AIT:stä erillinen järjestö, ja siitä, ettei CEERD eikä sen johtaja ole enää sidoksissa AIT:hen.

20. Ehdotuksessa, joka tehtiin 19.11.2001, ja erityisesti sen II osassa, huomautetaan nimenomaisesti, että CEERD on siirretty FIHRD:hen ja että Lefèvre ei ole enää AIT:n palveluksessa. Komission päätös ei siis perustunut erehdykseen eikä tietoiseen harhaanjohtamiseen.

21. Siksi päätös osoitettiin CEERD/FIHRD:lle eikä AIT:lle. Sopimus ei velvoita AIT:tä mihinkään eikä anna sille myöskään minkäänlaisia oikeuksia. Päätös ei koske siksi AIT:tä. AIT ei voi siksi väittää, että valituksenalainen päätös olisi toimi, jolla olisi siihen sitovia oikeusvaikutuksia ja joka vahingoittaisi täten sen etua muuttamalla sen oikeusasemaa merkittävästi.

22. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti siksi kanteen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat.

V Valitus: Vaatimukset ja valitusperusteet

23. AIT on valittanut 22.12.2003 Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (viides jaosto) asiassa T-288/02, Asian Institute of Technology (AIT) vastaan komissio, 15.10.2003 antamasta määräyksestä.

24. AIT vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 15.10.2003 antaman valituksen alaisen määräyksen

— palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ratkaistavaksi

— muussa tapauksessa aloittaa suullisen käsittelyn

— minkä jälkeen kumoaa komission 22.2. tai 27.2.2002 tekemän päätöksen tehdä tutkimussopimus Lefèvren kanssa, joka väittää olevansa "Center for Energy — Environment Research and Development" -nimisen laitoksen johtaja.

25. AIT perustaa määräyksen kumoamista koskevan valituksensa pääosin kolmeen valitusperusteeseen. Ensiksikin AIT vetoaa menettelyn sääntöjenvastaisuuteen siksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti kanteen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat. Toiseksi AIT vetoaa EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettujen tutkittavaksi ottamisen edellytysten arviointivirheisiin. Kolmanneksi AIT vetoaa toissijaisesti siihen, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan takaamia oikeuksia on loukattu.

VI Vaatimus määräyksen kumoamisesta

A *Ensimmäinen valitusperuste*

1) Asianosaisten lausumat

a) AIT

26. AIT esittää valituksenalaisen määräyksen kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi kolme valitusperustetta.

27. Ensinnäkin AIT perustelee valitustaan menettelyn sääntöjenvastaisuuksilla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti AIT:n kanteen asiassa T-288/02 tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat, työjärjestyksensä 111 artiklan nojalla. Siihen, että tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, voidaan vedota ainoastaan menettelyn alussa, eikä sitä voida havaita ylimääräisillä asian selvittämistoimilla. Mikäli kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät sitä vastoin puutu selvästi ja jos se havaitaan vasta asian selvittämistoimen avulla, on sovellettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklaa eikä sen 111 artiklaa. Tilanteessa, jossa tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttuminen ei ole selvää, suullisen käsittelyn ohittaminen kuuluu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintavaltaan, toisin kuin työjärjestyksen 111 artiklan yhteydessä, jolloin suullisen käsittelyn ohittaminen on automaattista. Käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi sen, että tutkittavaksi ottamisen edellytysten todetaan selvästi puuttuvan, riippuvan ylimääräisten asian selvittämistoimien tuloksista eikä siten myöntänyt oikeussubjektille oikeutta suulliseen kuulemiseen.

b) Komissio

28. Komissio katsoo, että ensimmäinen valitusperuste ei ole perusteltu. Se huomauttaa erityisesti, että se on vastineessaan esittänyt väitteen siitä, että kanne on jätettävä tutkimatta. Lisäksi AIT on komission mukaan esittänyt vastauskirjelmässään pitkiä kannanottoja esitetyistä asiakirjoista. Lisäksi kanteen tutkimatta jättäminen ei perustu komission heinäkuussa 2003 esittämiin asiakirjoihin, vaan vastineeseen ja siihen liitettyihin asiakirjoihin.

2) Asian arviointi

29. Arvioitaessa ensimmäistä valitusperustetta, jossa on kyse työjärjestyksen 111 artiklan soveltamisesta oikeudellisesti hyväksyttävällä tavalla, on ensin pääteltävä tämän määräyksen merkityssisältö sen sanamuodon perusteella.

30. Keskeistä on tällöin käsitteen "selvästi" merkitys. Tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen lähempi määrittely voi merkitä kahta asiaa. Ensiksi käsite voitaisiin ymmärtää muodollisesti, ja sitä voitaisiin tulkita tästä lähtökohdasta niin, että sillä tarkoitetaan sellaista tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista, joka on ilmeistä ehkäpä jo ensi silmäyksellä. Toiseksi käsitteen "selvästi" voisi ymmärtää niin, että se merkitsee samaa kuin "erittäin vahvasti" tai "raskauttavasti", ja tätä tulkintaa tukevat käsitteen useat kieliversiot. Määrittely voisi sitten tapahtua materiaalisen lähestymistavan avulla niin, että kyseistä 111 artiklaa sovellettaisiin selviin ja kiistattomiin tapauksiin.

31. Koska työjärjestyksen 111 artiklan sanamuoto antaa mahdollisuuden kumpaankin tulkintatapaan, on lisäksi aihetta käsitellä tämän määräyksen syntyhistoriaa.

32. Tällöin on palattava aikaan ennen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamista. Jo tämän tuomioistuimen

ensimmäisessä työjärjestyksessä vuodelta 1991 oli määräys, jonka sanamuoto oli olennaisilta osin samankaltainen. Se vastasi sisällöltään vuonna 1991 voimassa olleen yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artiklan 1 kohtaa. [2]

33. Koska nyt esillä oleva määräys muotoiltiin yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artiklan 1 kohdan mukaisesti, on syytä lainata tässä sitä edeltänyttä versiota, siis yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen kieliasua sellaisena kuin se on muutettuna [3] 12.9.1979 tehdyillä muutoksilla: [4]

"Jos yhteisöjen tuomioistuin ei selvästi ole toimivaltainen ratkaisemaan 38 artiklan 1 kohdan nojalla nostettua kannetta, yhteisöjen tuomioistuin voi jättää kanteen tutkimatta perustellulla määräyksellä, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat. Tämä päätös voidaan tehdä jo ennen kuin kanne on toimitettu vastaajalle." *

2 — Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen kirjoitusasun, sellaisena kuin se on muutettuna 15.5.1991 tehdyillä muutoksilla (EYVL L 176, s. 1), 92 artiklan 1 kohdassa säädettiin alun perin seuraavasti:
"Jos yhteisöjen tuomioistuin ei selvästi ole toimivaltainen ratkaisemaan kannetta tai jos kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, yhteisöjen tuomioistuin voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä julkisasiamiestä kuultuaan."

3 — Näillä muutoksilla korvattiin yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestys vuodelta 1959 (EYVL 1959, 18, s. 349).

4 — EYVL 1979, L 238, s. 1.

34. Tästä työjärjestyksen määräyksestä ilmenee selvästi, että tutkimatta jättämisen edellytyksistä määräyksellä tehtävä päätös on myös selvissä tapauksissa valtuus eikä velvoite. Lisäksi työjärjestyksen määräyksestä voidaan päätellä, että vaikka tällainen päätös voitiin tehdä jo hyvin varhaisessa vaiheessa, velvoitetta siihen ei kuitenkaan ollut.

35. Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestysten myöhemmissä versioissa noudatettiin tätä perusajatusta, joskin niissä päädyttiin yleisempään muotoiluun, jonka mukaan asia voidaan ratkaista jatkamatta sen käsittelyä.

36. Työjärjestyksissä ei ole tarkempia sääntöjä siitä, missä menettelyn vaiheessa tutkimatta jättämisen edellytyksiä koskeva päätös voidaan tehdä, ja tämä koskee sekä alkuperäistä että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa sovellettavaa versiota.

37. Sanamuodosta ja syntyhistoriasta voidaan tosin päätellä, että antamalla mahdollisuus tehdä ratkaisu jo menettelyn varhaisessa vaiheessa ja määräyksen avulla on haluttu nopeuttaa prosessia. Tällaisissa tapauksissa voidaan varsinaisen menettelyn asemasta käyttää lyhennettyä menettelyä. Tähän ei kuitenkaan ole mitään velvoitetta.

* — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole [illegible]

38. Työjärjestyksestä ei tämän lisäksi löydy muita edellytyksiä päätöksen tekemiselle 111 artiklan nojalla.

39. Yhteisöjen tuomioistuimen tähänastisessa oikeuskäytännössä ei tosin ole suoranaisia ennakkopäätöksiä, mutta sieltä löytyy kuitenkin viitteitä työjärjestyksen 111 artiklan tulkinnasta.

40. Yhteisöjen tuomioistuimen valitusasiassa Alexopoulou antama tuomio, joka tosin koskee käsitettä "selvästi täysin perusteeton", tukee vahvasti tulkintaa, että yhteisöjen tuomioistuin noudattaa materiaalista lähestymistapaa. [5]

41. Yhteisöjen tuomioistuin perusti selvyyden arvioinnin tuossa asiassa siihen, miten paljon esitetyt väitteet poikkesivat siihenastisesta oikeuskäytännöstä. Tätä periaatetta, jota on käytetty perusteettomuuden yhteydessä, voidaan kuitenkin soveltaa myös tutkimatta jättämisen edellytyksiin. Tämä merkitsisi sitä, että edellytyksiä tutkittaessa on kiinnitettävä huomiota ennen kaikkea siihen, miten paljon ne poikkeavat yhteisön lainsäädännöstä.

56 — Asia C-155/98 P, Alexopoulou v. komissio, tuomio 1.7.1999 (Kok. 1999, s. I-4069, 13 kohta).

42. Asiassa Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi annettu tuomio osoittaa kuitenkin, että yhteisöjen tuomioistuin pitää tutkimatta jättämisen edellytysten tutkinnassa materiaalista lähestymistapaa parhaana vaihtoehtona.

43. Yhteisöjen tuomioistuin ei tosin tutkinut tuossa valitusasiassa sitä, minä ajankohtana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi määräyksensä työjärjestyksensä 111 artiklan nojalla, vaan sitä, noudatettiinko tässä työjärjestyksen määräyksessä mainittua vaatimusta julkisasiamiehen kuulemisesta. [6]

44. Mutta kuten tämän asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa osoittaa, [7] tämä tuomioistuin ratkaisi asian työjärjestyksen 111 artiklan nojalla vasta sen jälkeen, kun se oli kehottanut asianosaisia antamaan lisäselvityksiä.

45. Myös valitusasiaan Infrisa [8] johtaneessa menettelyssä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti asianosaisille kysymyksen, ennen kuin se antoi määräyksen työjärjestyksen 111 artiklan nojalla. [9]

6 — Asia C-136/01 P, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Euroopan atomienergiayhteisö, määräys 18.7.2002 (Kok. 2002, s. I-6565, 17 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

7 — Asia T-124/99, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Euroopan atomienergiayhteisö, määräys 17.1.2001 (Kok. 2001, s. II-53).

8 — Asia C-437/98 P, Infrisa v. komissio, määräys 14.10.1999 (Kok. 1999, s. I-7145).

9 — Asia T-136/95, Industria del Frio Auxiliar Conservera v. komissio, määräys 15.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3301).

46. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen menettelytapa nyt vireillä olevassa asiassa kuuluu työjärjestyksen 111 artiklan soveltamisalaan jopa siinäkin tapauksessa, että noudatetaan muodollista lähestymistapaa, toisin sanoen kiinnitetään päähuomio prosessuaaliseen tilanteeseen.

47. Nyt esillä olevassa asiassa sovellettavan työjärjestyksen version perusteella ei voi, kuten edellä kuvattiin, tehdä sellaista päätelmää, että arvioitaessa tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvää puuttumista olisi nojauduttava vain ensimmäiseen kirjelmään, siis vain kannekirjelmään.

48. Tässä yhteydessä on aiheellista esittää kysymys siitä, onko työjärjestyksen 64 artiklassa tarkoitettuihin prosessinjohtotoimiin ryhtyminen este 111 artiklan soveltamiselle. Tällaista tulkintaa tukevia määräyksiä ei kuitenkaan löydy prosessinjohtotoimia eikä 111 artiklan nojalla annettavia määräyksiä koskevista edellytyksistä.

49. Edellä mainitun 64 artiklan 1 kohdassa määriteltyjen prosessinjohtotoimien tavoitteiden, joiden mukaan näillä toimilla pyritään varmistamaan muun muassa ratkaisujen valmistelu, ja sen seikan perusteella, että toimien käyttöä ei ole rajattu vain tietynlaisiin päätöksiin, voidaan tehdä päätelmä, että niitä voidaan käyttää myös työjärjestyksen 111 artiklan nojalla tehtävien ratkaisujen valmistelussa.

50. Kyseisen 64 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tätä konkretisoidaan siltä osin, että prosessinjohtotoimien tarkoituksena on tarkentaa asianosaisten vaatimusten, perusteiden ja väitteiden sisältö ja selventää, mitkä seikat ovat riitaisia.

51. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi antaa määräyksen työjärjestyksen 111 artiklan nojalla paitsi ennen vastineen vastaanottamista myös myöhemmässä vaiheessa, olisi järjetöntä sallia tälle tuomioistuimelle asian jatkokäsittelyn passiivinen odottaminen mutta kieltää siltä prosessinjohtotoimiin ryhtyminen.

52. Tämä johtaa siihen päätelmään, että selvyyden kriteeri ei täyty ainoastaan silloin, kun se ilmenee kirjelmistä, jotka on toimitettu menettelyn hyvin varhaisessa vaiheessa. Selvyyden kriteeri voi täyttyä myös silloin, kun se voidaan todentaa vasta myöhemmässä vaiheessa, ja tämä koskee myös tapauksia, joissa todentaminen tapahtuu sellaisten kirjelmien perusteella, jotka esitetään vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kehotuksesta.

53. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi nyt tutkittavana olevassa asiassa komissiota toimittamaan ehdotuspyynnön tekstin, Asia-Invest-ohjelman yhteydessä myönnettä-

viä avustuksia koskevat säännökset sekä CEERD:n täydellisen ehdotuksen.

54. Koska osa näistä asiakirjoista oli jo liitetty kannekirjelmään, on kyse itse asiassa kanteen täydentämisestä.

55. Tässä ei ole syytä käsitellä laajemmin kysymystä siitä, mitä kannekirjelmästä jo ilmenee, ja siitä, oliko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tarkalleen edellä kuvatun sisältöinen pyyntö tarpeellinen. Se ei joka tapauksessa ole este työjärjestyksen 111 artiklan soveltamiselle.

56. Tämä työjärjestyksen 64 artiklan mukainen pyyntö täyttää päättävälle elimelle asetetut vaatimukset asianmukaisesta menettelytavasta, johon sisältyy myös kontradiktorinen elementti.

57. Siitä AIT:n väitteestä, että suullista käsittelyä ei järjestetty, on huomautettava, että työjärjestyksen 111 artikla ei edellytä tällaista. Kontradiktorisen menettelyn periaatetta voidaan noudattaa myös ilman suullista käsittelyä. Sen osoittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen juuri tässä riita-asiassa käyttämä menettelytapa, jossa tätä periaatetta noudatettiin kirjallisessa muodossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kehotti AIT:tä ottamaan kantaa tiettyihin kysymyksiin, erityisesti tutkimatta jättämisen edellytysten puuttumiseen. AIT noudatti tätä kehotusta. AIT:lle ei annettu pelkästään tilaisuutta selventää kantaansa, vaan AIT myös käytti tätä mahdollisuutta hyväkseen.

58. Kun AIT kuitenkin katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt soveltaa työjärjestyksen 113 artiklaa, se ei ota huomioon sitä, että myöskään tässä artiklassa ei taata suullista käsittelyä. Artiklassa tehdystä viittauksesta työjärjestyksen 114 artiklan 3 ja 4 kohtaan seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi luopua suullisesta käsittelystä.

59. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pystyi ratkaisemaan asian sille esitettyjen asiakirjojen perusteella ja koska suullisessa käsittelyssä ei olisi saatu asiaa selventäviä lisätietoja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen menettelytapa ratkaista asia työjärjestyksen 111 artiklan nojalla on oikea.

60. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole siten tehnyt oikeudellista virhettä työjärjestyksensä soveltamisessa.

61. Ensimmäinen valitusperuste on siten perusteeton.

B *Toinen valitusperuste*

1) Asianosaisten lausumat

a) AIT

62. Toisessa valitusperusteessaan AIT vetoaa EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettujen tutkittavaksi ottamisen edellytysten arviointia koskeviin virheisiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on AIT:n mukaan tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on perustellut ratkaisuaan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa IBM vastaan komissio antaman tuomion 9 kohdalla.

63. Koska AIT ei ole sopimuksen tekemistä koskevan ratkaisun adressaatti, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt soveltaa asiassa Plaumann annetussa tuomiossa vahvistettua arviointiperustetta varauksin, jotka yhteisöjen tuomioistuin on esittänyt laajentaakseen EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan (josta on tullut EY 230 artiklan neljäs kohta) tulkintaa. CEERD/FIHRD, jonka kanssa komissio teki sopimuksen, on CEERD/AIT:n kilpailija, joka vieläpä toimii vilpillisesti. Kun komissio teki sopimuksen CEERD/FIHRD:n kanssa, AIT menetti kilpailuedun, joka perustui siihen, että CEERD/AIT on AIT:n osasto. Tämä komission päätös vaikutti merkittävästi AIT:n kilpailuasemaan. Riidanalaisella päätöksellä loukataan myös AIT:n oikeutta käyttää nimeään ja logoaan, joihin sisältyy sana CEERD, minkä vuoksi sen tilanne on erilainen kuin kaikilla muilla toimijoilla. Riidanalainen sopimus koskee AIT:tä suoraan ja erikseen, koska se vaikuttaa merkittävästi sen kilpailuasemaan, vaikkei se toimi kaupan alalla. AIT ei ole käyttänyt ehdotuspyyntöön perustuvia menettelyllisiä oikeuksiaan. Lisäksi vuonna 2002 tehdyllä toisella sopimuksella jatkettiin vain vuonna 2000 tehtyä sopimusta.

b) Komissio

64. Komissio katsoo, että toista valitusperustetta ei voi ottaa tutkittavaksi, koska se on uusi väite, eikä AIT ole esittänyt näitä argumentteja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle.

65. Toinen valitusperuste on joka tapauksessa perusteeton. Sillä seikalla, että sopimuksen tekeminen CEERD/FIHRD:n kanssa on vaikuttanut heikentävästi AIT:n kilpailuasemaan, ei yhteisöjen oikeuskäytännön valossa voida riittävästi yksilöidä AIT:tä. Vaikutukset markkina-asemaan eivät johdu komission päätöksestä, vaan siitä, että AIT:n entinen työntekijä on käyttänyt CEERD-nimikettä.

66. Väite, jonka mukaan 27.2.2002 tehdyllä sopimuksella olisi vain jatkettu 4.7.2000 tehtyä sopimusta, on täysin perusteeton, koska molemmat sopimukset ovat toisistaan riippumattomia. Sen osoittavat monet seikat, kuten omien sopimusmenettelyjen käyttö sekä toisen ehdotuspyynnön erilainen aihe.

67. Asiassa Codorniu annetun tuomion osalta komissio painottaa, että CEERD:n kanssa tehty sopimus ei riistä AIT:ltä CEERD-nimikettä. Lisäksi sopimus on jo päättynyt. Lefèvren toiminnan tutkiminen on Thaimaan tuomioistuimien asia.

2.) Asian arviointi

a) Tutkittavaksi ottaminen

68. Toisen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä on huomautettava, että sen kohteena ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisun perustelut. AIT:n esittämät väitteet liittyvät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemään EY 230 artiklan neljännen kohdan tulkintaan. Tällaiset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen menettelytavan oikeudellista arviointia koskevat valitusperusteet ovat luonnostaan uusia, koska niitä ei ole voitu esittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle.

69. Toinen valitusperuste voidaan siis ottaa tutkittavaksi.

b) Perusteltavuus

70. AIT:n väitteestä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman määräyksen 27 kohdassa oleva viittaus yhteisöjen tuomioistuimen asiassa IBM antamaan tuomioon [10] on väärä, on huomautettava, että tämä lainaus ei ole sopiva oikeudellisen taustansa vuoksi.

71. Tuo tuomio koski monivaiheisissa menettelyissä toteutettuja toimia, jolloin oli kyse siitä, mikä komission toimi voi olla kumoamiskanteen kohteena.

72. Muut kyseisen 27 kohdan lainaukset, joissa vedotaan vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, ovat sen sijaan siinä mielessä

10 — Asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981 (Kok. 1981, s. 2639, Kok. Ep. VI, s. 231).

sopivampia, että niissä lainataan seuraavaa oikeussääntöä:

"Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan nojalla kanteen ainoastaan sellaisista päätöksistä, joilla on sellaisia sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttamalla merkittävästi tämän oikeudellista asemaa."

73. Lisäksi on tutkittava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräyksen 28–30 kohdassa esitetty oikeudellinen perustelu oikea. Eri asiakirjojen tosiasiallista taustaa ei ole syytä käsitellä esillä olevassa valitusasiassa.

74. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräyksensä 30 kohdassa esittämä arviointi, jonka mukaan komission tekemä päätös oli osoitettu CEERD/FIHRD:lle, on oikeudellisesti hyväksyttävä.

75. On tutkittava, oliko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvio, jonka mukaan ei ole edellytyksiä katsoa, että sen ratkaisu olisi AIT:n kannalta sellainen, että se aiheuttaa sellaisia sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa AIT:n etuihin muuttamalla merkittävästi sen oikeudellista asemaa, oikeudellisesti hyväksyttävä.

76. AIT viittaa tätä koskevissa perusteluissaan muutamiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen antamiin tuomioihin.

77. AIT perustelee käsitystään ensinnäkin sillä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa Metropole télévision ym. [11] antama tuomio olisi vaatinut arvioimaan nyt esillä olevaa asiaa toisella tavalla. Tällöin on otettava huomioon, että tuossa asiassa oli kyse kolmansista osapuolista, joilla oli eräässä kilpailuoikeutta koskevassa hallinnollisessa menettelyssä tiettyjä menettelyllisiä oikeuksia. [12] Tuossa asiassa komission päätöksellä oli vaikutusta kilpailuasemaan.

78. Lisäksi AIT perustelee käsitystään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Kruidvat antamalla tuomiolla. [13] Pitää tosin paikkansa, että kanteen tutkimatta jättäminen ei sinällään voi perustua siihen, että kantaja ei ole osallistunut komissiossa käytävään menettelyyn. [14] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti kuitenkin tuolloin antamassaan tuomiossa sitä, että kantajan kilpailutilanne kolmansien osapuolten kanssa ei merkitse riittävää asiavaltuutta kanteen nostamiseksi. Samoin kuin tuossa riita-asiassa, AIT:n ja lukuisten muiden rinnakkaismarkkinoilla vaikuttavien toimijoiden välillä ei ole eroa. [15]

11 — Yhdistetyt asiat T-528/93, T-542/93, T-543/93 ja T-546/93, Metropole télévision ym. v. komissio, tuomio 11.7.1996 (Kok. 1996, s. II-649).

12 — Tuomion 62 kohta.

13 — Asia T-87/92, BVBA Kruidvat v. komissio, tuomio 12.12.1996 (Kok. 1996, s. II-1931).

14 — Tuomion 67 kohta.

15 — Tuomion 70 kohta.

79. Lisäksi AIT yrittää perustella määräyksen oikeudellista virheellisyyttä vetoamalla yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Codorniu antamaan tuomioon.

80. Ainoa havaittava vastaava seikka on se, että myös tuossa asiassa oli kyse nimityksen suojasta. Tuossa oikeudenkäynnissä väitetyn nimioikeuden loukkaaja oli yhteisön elin eikä kolmas osapuoli, kuten nyt esillä olevassa asiassa. AIT ei kuitenkaan edes väitä, että komission päätöksellä loukattaisiin nimioikeutta.

81. Asia Cook, [16] johon AIT vetoaa, eroaa nyt vireillä olevasta asiasta siten, että siinä on kysymys tukia koskevasta menettelystä, johon liittyy kolmansien yritysten oikeudellista asemaa koskevia erityissäännöksiä.

82. Asiassa Groupement des agences de voyages [17] annettu tuomio, jonka AIT esittää viimeisenä perustelunaan, ei myöskään tue väitettä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut oikeudellisesti väärin asiavaltuuden kanteen nostamiseksi. Groupementille ei myönnetty asiavaltuutta juuri sen takia, että se ei osallistunut tarjouskilpailuun. [18] Sen sijaan asiavaltuus myönnettiin agentuurien yhteenliittymälle, joka osallistui tarjouskilpailuun. [19]

83. Toinen valitusperuste on siten perusteeton.

C *Kolmas valitusperuste*

1) Asianosaisten lausumat

a) AIT

84. Toissijaisessa kolmannessa valitusperusteessaan AIT vetoaa siihen, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin on loukattu. Lisäksi AIT väittää, että sille perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdassa taattuja tekijänoikeuksia on loukattu. Lopuksi tehokkaita oikeussuojakeinoja koskeva velvoite ei koske kolmansia valtioita,

16 — Asia C-198/91, William Cook v. komissio, tuomio 19.5.1993 (Kok. 1993, s. I-2487).

17 — Asia 135/81, Groupement des agences de voyages v. komissio, tuomio 28.10.1982 (Kok. 1982, s. 3799).

18 — Tuomion 7 kohta.

19 — Tuomion 13 kohta.

minkä vuoksi asiassa Unión de Pequeños Agricultores [20] annetun tuomion painavinta perustetta torjua aktiivilegitimaatio ei voida soveltaa nyt esillä olevassa asiassa.

b) Komissio

85. Komissio huomauttaa, ettei AIT ole osoittanut, että siltä olisi evätty oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, koska AIT olisi voinut hakea oikeussuojaa Thaimaasta. AIT väittää ainoastaan, että kansalliset oikeussuojakeinot ovat tehottomia, mutta ei esitä väitteelleen todisteita. Lisäksi tämä johtaisi siihen, että henkilöt, jotka asuvat kolmansissa valtioissa, joissa ei ole tehokasta oikeussuojaa, olisivat paremmassa asemassa kuin henkilöt EU:ssa, jossa on oikeussuojavelvoite.

2) Asian arviointi

86. Valittaja esittää valituksessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut sen tekijänoikeuksia ja oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

87. Nyt esillä olevassa tapauksessa näiden oikeuksien loukkausta perustellaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan rikkomisella. Koska perusoikeuskirja ei ole oikeudellisesti sitova, ei se sido myöskään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta.

88. Tehokasta oikeussuojaa koskevan velvoitteen oikeusperustana olisivat ehkä voineet olla ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen mukaiset normit, jotka ovat Yhteisön elimille ja siten myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle sitovia. Tällaista väitettä ei ole kuitenkaan esitetty.

89. Kolmas valitusperuste on siten perusteeton.

VII Muut vaatimukset

A *Asianosaisten lausumat*

90. AIT väittää, että CEERD/FIHRD ei ole oikeushenkilö. Siksi komissio on loukannut hyvää hallintotapaa koskevaa periaatetta,

20 — Asia C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto, tuomio 25.7.2002 (Kok. 2002, s. I-6677).

nimittäin Asia-Invest-ohjelman ohjeen "Guidelines for applicants" 2 kohdan 2 alakohtaa, jonka mukaan sopimuksia saa tehdä vain sellaisten laitosten kanssa, jotka ovat oikeushenkilöitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja joiden säännöt on tarkastettu.

91. Komissio katsoo, että FIHRD on oikeushenkilö. Sillä seikalla, että CEERD on FIHRD:n osasto, ei ole mitään vaikutusta sopimuksen tekijöiden asemaan. Kyse on vain AIT:n, FIHRD:n ja Lefèvren keskinäisestä ongelmasta. Lisäksi komissio huomauttaa, että yhteisöjen tuomioistuimet eivät voisi lopettaa nimitysten käyttöä kumoamalla sopimuksen.

B *Asian arviointi*

92. Kuten jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ilmenee, laitos, nimittäin FIHRD, jonka kanssa komissio on tehnyt sopimuksen, on oikeushenkilö. CEERD:n oikeudellisella asemalla ei ole yksin tarkasteltuna merkitystä.

93. Lisäksi AIT ei ole osoittanut, että komissio olisi jättänyt tutkimatta, täyttyvätkö sopimuksen asianmukaiselle tekemiselle asetetut vaatimukset.

94. AIT ei ole pystynyt osoittamaan, että komissio olisi loukannut hyvää hallintotapaa koskevaa periaatetta. Nämä lisävaatimukset on siksi hylättävä perusteettomina.

VIII Oikeudenkäyntikulut

95. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista, mikäli valitus on perusteeton. Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan myös muutoksenhakuun, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista ja koska AIT on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

IX Ratkaisuehdotus

96. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) AIT velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.